

DZIENNIK WILEŃSKI

Adres Redakcji i Administracji: Dominikańska Nr. 4.

Redakcja otwarta od godz. 2 — 4 po poł.

Administracja otwarta codziennie od g. 10 do 6 wiecz., w niedziele od 1 — 2.

WARUNKI PRENUMERATY: Rocznie — 30 mk., półrocznie — 15 mk., kwartalnie — 7 mk. 50 fen., miesięcznie — 2 mk. 50 fen. Kioski z przesyłką pocztową i odnośnikiem do domu.

Zmiana adresu — 25 fen.

SENY OGŁOSZENIA: Na 4-aj str. za wiersz półtorowy — 40 fen.

nekrologi wiersz — 20 fen. Ogłoszenia przyjmuje Administracja „Dziennika Wileńskiego” do g. 4 po poł. Po godz. 4 nekrologi i inne miłośnicze ogłoszenia zawiadomienia przyjmuje drukarnia ks. A. Rutkowskiego, Królewska (Botanicka) 74.

Numer pojedynczy 7 kop. = 14 fen.

Gazeta wychodzi codziennie — z wyjątkiem dni poświęconych

TELEGRAMY.

KOMUNIKAT URZĘDOWY NIEMIECKI.

Kwatera główna 1 listopada

FRONT ZACHODNI.

Grupa wojsk następcy tronu ks. Rupprechta.

We Flandrji nieprzyjaciel znowu rozpoczął ataki. Pomiędzy granicą holenderską a Deizze natarli Belgijczycy i Francuzi na front nad Lys, szczególnie na przyczółku na zachodnim brzegu rzek.

Po obu stronach Zomergem odebraliśmy narazie utracone przyczółki przez kontratak z powrotem. Na pozostałym froncie odparliśmy nieprzyjaciela przed naszymi linjami. W walkach tych szczególnie się odznaczyli 57 i 79 rez. p. piech. Główny atak poprowadzili Anglicy i Francuzi pomiędzy Deizze a Szeldą.

Na południe od Deinze, pod Cate Amsegem przeciwnik wtargnął do naszych linii. Na południe od Deizze bataljony 2 dywizji piechoty gwardji łącznie z 80 pułkiem fizylierów odparły z powrotem przeciwnika, posuwającego się po przez drogę z Deizze do Kruishoutem.

Po obu stronach Amsegem wojska tyłowe zatrzymały się przed ogniem naszej artylerji. Wojska walczące na północ od kolei żelaznej z Courtrai do Audenarde, które odparły nieprzyjaciela przed swymi linjami, zostały w ciągu dnia cofnięte na wzgórze po obu stronach Nokere — a to w celu zachowania kontaktu z wojskami sąsiednimi.

Walki zakończyły się wieczorem na zachód od drogi z Deizze do Kruishoutem i na wzgórzach na linii Nokere — Kerkhove, t. j. o 1 — 3 kilometry na wschód od naszej poprzedniej linii posterunków czołowych.

W dolinie Szeldy w dalszym ciągu przeciwnik niszczy osady Pas Tournai — Valentines — Peruwele ostrzeliwane przez Anglików.

Po obu stronach Le Quesnoy i Lenderzeieres znaczna działalność artylerji i wywiadowców.

Grupa wojsk niemieckie następcy tronu.

Na wzgórzach nad Aisną na północ-zachód od Chateau - Porcien walka artylerji doszła do wielkiej gwałtowności. Nieprzyjaciel przy pomocy świeżych sił dokonywał w dalszym ciągu silnych ataków na północ-zachód od Herpy; zostały one odparte z bardzo ciężkimi dla nieprzyjaciela stratami.

Główny ciężar walk niesły na sobie 89 meklemburski pułk grenadierów, 75 hanzeatycki pułk piechoty, i pułki 230 i 231 z 50 dywizji rezerwowej i skutecznie wsparte prze-

swą artylerją całkowicie odparły ataki nieprzyjacielskie. W dniach ostatnich znowu się odznaczyły tu pułk kirasjerów gwardji oraz 8 i 11 pułk huzarów.

Grupa wojsk Gallwitsza.

Na wschodnim brzegu Mozy przez cały dzień ożywiła działalność artylerji.

POŁUDNIOWO-WSCHODNI TEATR WOJNY.

Wojska niemieckie zostały cofnięte na północny brzeg Dunaju po obu stronach Belgradu i Semendrji. Przeprowa przez Dunesj dokonana została bez przeszkód ze strony przeciwnika.

Pierwszy generał-kwatermistrz Groemer.

WARSZAWA (31 ub. m. Tel. pr.) Prezes ministrów, Świeżyński, złożył oświadczenie w sprawie programu nowego rządu i podkreślił, że rząd widzi swe główne zadanie w rozwiązaniu kwestji ogólno-polskiej w duchu utworzenia połączonej niepodległej Polski z dostępem do morza. Rząd winien zachować zupełną niezależność od władz okupacyjnych. Niezbędną jest pożyczka wewnętrzna, a to w celu utworzenia wojska narodowego. Pałcem zadaniem jest również opieka nad powracającymi, oraz ożywienie przemysłu. Dokonanem zostanie wszystko możliwe w celu utrzymania w kraju porządku, aby wszystkim obywatelom bez różnicy narodowości i wyznania zapewnione było bezpieczeństwo. Według pism porannych prezes ministrów złożył gen.-gubernatorowi wizytę oficjalną i przedłożył mu szereg nagłych zadań ministeryum polskiego.

BUDAPESZT (31 ub. m. Tel. pr.) W Sarajewie proklamowano państwo Wielkie Serbskie i wojskowi złożyli przysięgę wierności nowemu ustrojowi państwowemu. Więzienia w Bośni i Hercegowinie zostały otwarte. W liczbie uwolnionych znajdują się uczestnicy zabójstwa arcyksięcia Franciszka Ferdynanda.

HELSINGFORS (31 ub. m. Tel. pr.) Donoszą z Petersburga, że komisarz Komuny Północnej, Zinowjew, ustąpił onegdaj ze stanowiska. Komisarz moskiewski do spraw oświaty, Lunaczarski, zajął jego miejsce, będąc na dotychczasowym swym stanowisku zastąpiony przez Maksyma Gorkiego.

LONDYN (31 ub. m. Tel. pr.) Nota agencji Stefani głosi: Wczoraj rano przy nadzwyczajnym entuzjazmie wojsk król włoski przekroczył Pławę.

Zawieszenie broni z Turcją.

LONDYN (31 ub. m. W.T.B.) — Biuro Reutersa donosi, że dn. 31 października w południe podpisane zostało zawieszenie broni z Turcją.

Uwaga W.T.B. Fakt ten nie jest wykluczony. Tymczasem potwierdzenia urzędowego brak.

AMSTERDAM (31 ub. m. Tel. pr.) W angielskiej Izbie gmin minister spraw zagranicznych Cays ogłosił o zawieszeniu broni z Turcją i powiedział:

Przed kilku dniami generał Townshend został zwolniony z poleceniem zakomunikowania admirałowi angielskiemu dowodzącemu flotą na morzu Egejskiem, że rząd turecki prosi o natychmiastowe wszczęcie z koalicją pertraktacji co do zawieszenia broni. Odpowiedziano, że wiceadmirał Calthorp jest upoważniony, jeżeli rząd tu-

recki wyśle doń pełnomocników — do zakomunikowania im warunków, na podstawie których koalicja zawiesiła by kroki nieprzyjacielskie. Calthorp został upoważniony do podpisania w imieniu koalicji zawieszenia broni, na podstawie tych warunków. Na początku tygodnia parlamentarzy tureccy przybyli do Nuters i wczoraj wieczorem Calthorp w imieniu koalicji podpisał zawieszenie broni, które staje się prawomocnem dzisiaj rano. (Uznanie).

Nie jest jeszcze możliwem ogłosić szczegóły co do warunków, w każdym razie, **warunki zawierają wolne przejście przez Bosfor do morza Czarnego**, (uznanie), oraz zajęcie fortów w Dardanelach i nad Bosforem i zwrot wszystkich jeńców wojennych z wojsk koalicji.

Rewolucja w Austrii.

WIEN (31 października WTB.) Rząd austro-niemiecki został dziś utworzony. Sekretarzami stanu zostali mianowani: Sprawy zagraniczne: Wiktor Adler (socjalista). Wojna — Józef Meyer (niem. agrar.). Sprawy wewnętrzne — dr. Mataja. Finanse — dr. Steinwender (niem. nac.). Oświata — Pascher (niem. nac.). Handel — dr. Urbahn (niem. nac.). Dobro publiczne — Duakuel (chrześc. społ.). Sprawiedliwość — Rolier (niem. nac.). Rolnictwo — Stockler (chrześc. społ.). Opieka społeczna — Hanuch (soc.). Roboty publiczne — Zertrick (chrześc. społ.). Aprowizacja — b. szef sekcji Löwenfeld. Zdrowie — prof. dr. Kaupp.

W południe tymczasowa rada stanu z delegatami zgromadzenia narodowego zebrała się w Wiedniu w celu przekazania władzy. Rada państwa uważać się może obecnie tylko za organ pomocniczy zgromadzenia narodowego, a nie za samodzielny organ.

CZERNIOWCE (30 ub. m. Tel. pr.) Dnia 28 bm. utworzona została konstytuanta rumuńskich prowincji Austrii. Program jej zawiera zjednoczenie Bukowiny, Siedmiogrodu i rumuńskich części Węgier w państwo niepodległe. Konstytuanta domaga się przedstawicielstwa na konferencji pokojowej przez wielką Radę Narodową. Komitet centralny Sasów siedmiogrodzkiej powziął uchwałę, w której wyraża, że naród saski trwale i niewarunkowo stoi przy ojczyźnie węgierskiej i przy nowem kształtowaniu stosunków żąda zapewnienia dla siebie całkowitej możności rozwoju poli-

tycznego, i samorządu w dziedzinie Kościoła, szkolnictwa i skarbu narodowego.

WIEN (30 ub. m. Tel. pryw.) Według wiadomości z Zagrzebia i Poli, rząd marynarki oddał flotę austriacką Południowo-Słowiańskiej Radzie Narodowej. Z inicjatywy Rady Narodowej dowódcą floty mianowany został kapitan Metodjus Kosh. Oddanie floty dokonaniem zostało zupełnie spokojnie.

PRAGA (31 ub. m. Tel. pryw.) Według doniesienia czesko-słowackiego biura prasowego zamianowani zostali: prezes związków sokolskich dr. Szejner — kierownikiem naczelnym spraw wojskowych, feldmarszałek-porucznik Diwisz — dowódcą armji czesko-słowackiej. Na prośbę c. k. szefa sztabu generalnego zgromadzenie narodowe wysłało do Wiednia przedstawicieli specjalistów w celu demobilizacji. Komunikacja pocztowa i ruch tramwajowy został utrzymany.

PRAGA (31 ub. m. Tel. pryw.) W Pradze panuje obecnie spokój. Cała władza spoczywa w ręku komitetu narodowego, który zasiada bez przerwy. Wojskowi niemieccy, nie chcący pełnić w państwie czesko-słowackim służby policyjnej opuszczają miasto w stroju cywilnym lub wojskowym, ale z odjętymi odznakami na czapkach. Komitet narodowy objął władzę wojskową. Poseł Tuzar mianowany został ambasadorem do Wiednia. Wczoraj w zakładach Skoda dokonano demobilizacji. Część robotników nie Czechów została zwolniona. Komenda wojskowa w Latmierzcach poddała się władzy Komitetu Narodowego. Kopalnie w Przybramie, wladze i wyższe szkoły górnicze przeszły również pod władzę Czechów.

Rewolucja na Węgrzech

BERLIN (31 ub. m. Urządnie). Ostatnie wiadomości z Budapesztu dowodzą, że wieści podane przez część prasy niemieckiej o silnych rewolucyjnych rozruchach są przesadzane. Przekształcenie wewnętrzne Węgier doprowadziło obecnie do utworzenia gabinetu Karolyiego. Gabinet ten ma nadzieję zostania wkrótce panem sytuacji i usunięcia istniejącego jeszcze bezładu.

BUDAPESZT (31 ub. m. kor. biuro). Nowy gabinet utworzył się w sposób następujący: Prezes ministrów: hr. Karol Miksa. Sprawy zagraniczne — hr. Teodor Batthyany. Narodowości — Oskar Jossi. Handel — Garami. Rolnictwo — Bara Burza. Dobro publiczne — Zygmunt Knafi. Oświata — Marcin Lovassy. Apropozycja — Franciszek Nahy. Honwedy — porucznik Bela Lindner. Finansami kierować będzie tymczasem min. sprawozdani.

BUDAPESZT (31 ub. m. W.T.B.) — Hr. Stefan Tisza padł ofiarą zamachu. Podczas spaceru z krewną swo-

ją został on zastrzelony przez żołnierza z rewolweru. Towarzyska jego jest podobno raniona.

BUDAPESZT (1 bm. W. T. B.) — Rada Narodowa wydała odezwę, w której wita naród i wojsko, dziękuje im za niekrwawy przebieg rewolucji i nawołuje do spokoju i wznowienia pracy. Komendant placu general Varkonyi został uwięziony. Naczelnym szefem policji, która oddała się do rozporządzenia Rady Narodowej został mianowany dr. Dic.

Zgromadzenie dyrektorów wielkich banków, które odbyło się pod przewodnictwem ministra skarbu, oświadczyło, że wszelkie wypłaty są na przyszłość zupełnie zagwarantowane.

Urzednicy ministerjum przyłączyli się do Rady Narodowej. Jedna komenda wojskowa po drugiej składa przysięgę wierności Radzie Narodowej. Komunikuje się dalej że arcyksiążę Józef z polecenia króla oświadczył, że mianuje hr. Karolyiego prezesem ministrów.

O zawieszenie broni.

ZÜRICH (31 ub. m. Tel. pryw.). Na rokowania w sprawie warunków zawieszenia broni w najbliższych dniach oprócz pułk. House przybędzie także do Paryża sir William Wilson, jako drugi przedstawiciel Stanów Zjednoczonych. Przyjazdowi jego nadaje się specjalne znaczenie.

HAAGA (31 ub. m. Tel. pryw.) — Według «Timesa» dowództwo armii koalicyjnej upoważniło gen. Focha do prowadzenia rokowań w sprawie zawieszenia broni i do zawarcia go.

GENEWA (31 ub. m. Tel. pryw.) — Wśród warunków podyktowanych Austro Węgom wymienia «Matin» zajęcie Pragi, Laibschu, Zagrzebia i Siedmiogrodu przez wojska koalicyjne.

«Débats» również przypuszcza, że tylko w ten sposób zmusi się Niemcy do wyrzeczenia się oporu.

GENEWA (31 ub. m. Tel. pr.) — We francuskiej komisji wojskowej na postawione zapytanie minister wojny zakomunikował, że w ciągu najbliższych dni 8 wyjaśni się, czy możliwym jest zawieszenie broni a przez to koniec wojny dla Francji. Francja jest na to przygotowana.

LONDYN (30 ub. m. Tel. pryw.) — Na postawione w Izbie gmin zapytanie: w jakim stopniu wpływają na stosunki konstytucyjne zmiany w systemacie rządowym niemieckim wskazane w odpowiedzi niemieckiej na notę Wilsona, Cecil odpowiedział: Mojem zdaniem nie ma żadnych podstaw do poglądu że pełnomocnictwa niemieckiej rady związkowej w jaki kolwiek sposób ograniczone zostały. Widocznie nie było żadnego projektu co do zmiany stanowiska sekretarza stanu. Mojem zdaniem pozostają oni podwładnymi kanclerza i mianowani są przez cesarza na jego propozycję.

Sądze, że mogą być oni również dy-misjonowani przez cesarza, który jak przypuszczam, korzysta z tego przy-wileju na przedstawienie kanclerza, lubo to ostatnie nie zdaje się być wyraźnie określone.

KRONIKA

CALENDARZ

Dziś: Dzień Zaduszny. Bogdana.
Jutro: Huberta.
Pojutrze: Karola Boromeusza.
Wschód słońca — o g. 7 m. 00
Zachód słońca — o g. 4 m. 28

WILNA

— Aministracja „Dziennika Wileńskiego” otwarta jest dzisiaj od godz. 12-ej w południe.

— Uchwały wiecu żydowskiego. Dowiadujemy się, że na czwartkowym wiecu żydowskim, zwołanym z zezwolenia władz niemieckich przez żywoły lewicowe, zapadły następujące uchwały:

1. Postanowiono dążyć do utworzenia przedstawicielstwa m. Wilna złożonego ze wszystkich narodowości (polaków, litwinów, białorusinów, żydów), w jednakowej ilości. W każdej z grup narodowych powinny być reprezentowane również w jednakowej ilości żywoły lewicowe, prawicowe i centrowe.

2. Zaprotestowano przeciw rozciąganiu przez Tarybę władzy nad Wilnem.

3. Wspomniane w punkcie pierwszym przedstawicielstwo ma zająć się zwołaniem konstytuandy dla całego kraju.

Rewolucja w Bułgarii

BERLIN (1 b. m. W. T. B.) — Poselstwo bułgarskie w Kijowie otrzymało następującą depezę: Dn. 25 października w obecności wielkich tłumów w starej stolicy Bułgarii proklamowana została republika. Król

Borys zrzekł się tronu. Na czele państwa stanęła rada regencyjna. Kierownictwo przewrotu spoczywa w ręku partji włościańskiej. Armja z 40 tysięcy ludzi stanęła po ich stronie.

PARLAMENT I RZĄD

o pewności pożyczek wojennych

Sekretarz skarbu Rzeszy, hrabia Roeder, porozumiewał się z przywódcami partji w parlamencie w sprawie pożyczki wojennej. Wraz z przewodniczącym parlamentu Fehrenbachem zjawili się: z centrum posłowie Gröber i Trimborn, od socjalistów posłowie Ebert i Scheidemann, od konserwatystów hrabia Westarp i Dietrich, od postępowej partji ludowej Wiener i Fischbeck, od narodowych liberałów Stresemann i List, od niemieckiej frakcji posłowie baron Gamp i Schultz z Bylgoszczy.

Sekretarz skarbu Rzeszy oświadczył pom. in. co następuje:

«Nadchodzą zapytania o pewności pożyczek. Pożyczki są zapewnione formalnie przez obietnicę rządu i parlamentu; materialnie przez to, co za nimi stoi, przez siłę roboczą i podatkową całego narodu niemieckiego. Bardzo trafnie określają niemiecką pożyczkę, jako hypotekę na naszym majątku narodowym. Nasz majątek narodowy jest naogół jeszcze nienaruszony.

Niemiecki dochód narodowy daje pewność, że spłata procentów pożyczek wojennych jest zapewniona.

Rada Związkowa i parlament pragną powzięte zobowiązania spełnić, szczególnie zaś troszczyć się o pokrycie w całej wysokości procentów od pożyczek wojennych.

Przy wszystkich podatkach, które jeszcze przyjdą, właściciel pożyczki wojennej nie gorzej będzie postawiony od tego, który nie spełnił w tym ciężkim czasie swego obowiązku podpisywania. Ja jestem nawet za tem, aby ten, kto w ciężkim czasie finansowo nie zawiódł ojczyzny, był uprzywilejowany. — Pożyczka wojenna stała się pożyczką narodową w najlepszym znaczeniu tego słowa, znajduje się ona w ręku milionów w większości wypadków mało zamożnych niemieckich poddanych, ona stanowi fundament majątku mnóstwa kas oszczędności, spółek, dobroczynnych zapisów, mających służyć naszym najbiedniejszym. A że tak jest, żaden parlament i żaden rząd nie będzie się mógł ośmielić by przez prawodawcze środki naruszyć pewność ich dochodu procentów»

Przywódcy partji parlamentu

wyrazili swoją kompletną zgodę z tym poglądem, a dalej oświadczyli, że dla parlamentu i rządu musi być pierwszym obowiązkiem, zapewnić wszystkimi środkami opłacanie procentu pożyczek wojennych w przyrzeczonej wysokości i że właściciel pożyczki wojennej przy wszystkich podatkowych pokrzywdzenia, lecz przeciwnie wedle możliwości będzie protegowany. Przeprowadzenie tej dążności gwarantuje fakt, że nasze pożyczki są w najlepszym znaczeniu tego słowa ludowymi pożyczkami, które w większości wypadków w rękach milionów mało zamożnych ziomków się znajdują.

KINEMATOGRAF

„Helios”

ul. Wileńskiej 1 i 3-te Jerskiej.

Program na 2 — 5 listopada 1918 r.

Dzika Urszula,

Prawdziwe niemieckie zwycięstwo.

Epizod z Wielkiej Wojny.

Fragment w soboty i święta o g. 1-ej, w dni powszednie o g. 4-ej pp. Karty wolnego wstępu są nieważne.

dramat w 4-ach aktach z życia towarzyskiego, według powieści tejże nazwy H. Caurisa Mahlera.

Komedja w 1 cz.

Komedia przedstawienia o g. 11-ej w

Zastrzega się prawo zmiany programu.

Introligator
A. Aleksanderowicz, Tatarska 11, przyjmuje roboty w zakresie fachu wchodzącego.